

Semnal de alarmă: un compromis pune în pericol viețile pacienților cu arsuri severe

Aproximativ 10.000 de pacienți ajung în fiecare an în camerele de gardă ale spitalelor pentru leziuni de arsură, iar circa 4.000 de cazuri necesită internare pentru supraveghere și tratament de specialitate. Conform datelor comunicate în iulie 2021 de către Ministerul Sănătății (de atunci nu pare că subiectul a mai reprezentat o preocupare majoră), în jur de **1.400 - 1.500 de pacienți** reprezintă cazuri de severitate medie și mare, care necesită îngrijiri spitalicești cu o durată mai mare de două săptămâni și, ulterior, servicii de recuperare medicală specializată. Numărul de decese cauzate de leziuni postcombustionale este de aproximativ **200 pe an**.

Sunt cifre care ar îngrozi și țări implicate în conflicte armate.

Știm, emoția generată de incendiul din Colectiv și urmările lui dramatice a trecut. Viața merge înainte. Merge și aduce aproape zilnic alte drame, despre care preferăm, ca nație, să nu vorbim.

Ordinul Ministrului Sănătății nr. 476/2017 a transpus în legislația românească ghidurile internaționale de bune practici în îngrijirea arsurilor, definind trei categorii de structuri/unități spitalicești cu niveluri crescătoare de competență: Compartimentul de arsuri, Unitatea funcțională de arși și Centrul de arși. Acesta din urmă, centrul pentru arși, este structura cu cel mai înalt nivel de competență în sistemul de îngrijire a bolnavului cu arsuri.

Deși Centrele de Arși sunt singurele care pot asigura real tratamentul complex necesar în arsura severă, cea mai dificilă patologie din sfera traumatologiei, încă nu există în prezent, la 8 ani de la Colectiv, nici o astfel de structură în România. Așa cum nu există nici Centre de recuperare medicală a pacienților care au suferit arsuri severe (activitate medicală încă nedescrisă de vreun ghid terapeutic oficial al Ministerului Sănătății și, astfel, nedecontată de CNAS).

În Mai 2021, a fost constituită, conform OMS 743/2021, **Comisia Multidisciplinară de Arsuri a Ministerului Sănătății**, un organism consultativ menit să contribuie cu expertiza necesară pentru elaborarea protocoalelor terapeutice. Printre responsabilitățile acestei comisii era și îmbunătățirea bazei legale care normează tratamentul arsurilor severe în sistemul medical românesc (OMS 476/2017), în sensul unei mai detaliate descrieri a competențelor și specificațiilor tehnice pe care unitățile funcționale de arși trebuie să le aibă. Totul cu rolul de a crește siguranța pacientului și a sprijini medicii români să aibă acoperire legală pentru o activitate medicală care să se desfășoare în conformitate cu standardele medicale recunoscute internațional dar și cu nivelul de echipare și de experiență al spitalelor românești.

Ce s-a întâmplat între timp? Timp de doi ani mai nimic. Iar recent, pe 13 iulie 2023, Ministerul Sănătății a afișat proiect de ordin care își propune modificarea și completarea Ordinului nr. 476/2017. Proiect redactat fără consultarea Comisiei Multidisciplinare de Arsuri a Ministerului Sănătății. O bună întrebare ar fi dacă mai există această comisie. A fost dizolvată dar s-a omis notificarea membrilor săi - medici specialiști și profesori în specialitățile implicate în tratarea pacienților cu arsuri (ATI, Chirurgie Plastică, Boli Infecțioase, Recuperare)? Este irelevantă pentru Ministerului Sănătății consultarea acestei comisii?

Proiectul de ordin publicat pe secțiunea "Transparență decizională" a siteului Ministerului Sănătății aduce modificări care, **în loc să ridice standardul și calitatea îngrijirii arsurilor severe, pare să urmărească fix contrariul – să coboare standardele. Și asta pentru a da un caracter legal realității precare din sistemului medical românesc.**

Aceasta "adaptare" la situația actuală, prin coborârea gravă a standardelor în ceea ce privește specificațiile tehnico-funcționale ale Centrelor de Arși, în contradicție flagrantă cu alte acte normative în vigoare în România (normativele pentru activitatea ATI, de exemplu) dar și cu recomandările ghidului de bune practici al celei mai respectate organizații profesionale internaționale din domeniul îngrijirii arsurilor - European Burn Association - nu înseamnă deloc îmbunătățirea îngrijirii arsurilor în România, ci dimpotrivă, ar putea avea implicații grave asupra siguranței pacienților cu arsuri. Îngrijirea adecvată a arsurii grave nu se poate face decât în unități spitalicești la acest nivel înalt tehnic și uman. Orice abdicare de la un standard înalt ne îndepărtează de la scopul salvării acestor pacienți. Centrele de Arși ar trebui să reprezinte punctul de referință pentru tratamentul pacienților cu arsuri severe, oferind un nivel ridicat de îngrijire și expertiză, nu compromisuri tehnice, de proiectare și de operaționalizare cu resursa umană făcute din pix.

Simptomatic este însuși faptul că ordinul 476/2017 aflat astăzi în vigoare a stabilit deja standarde sincrone cu bunele practici internaționale în domeniu. Primele trei centre de arși care vor fi edificate în țară, aflate astăzi în diferite faze de execuție, în parteneriat cu Banca Mondială, au fost deja proiectate după norme conforme cu standardele la care aspirăm să ajungem ca țară. Acum, însă, Ministerul Sănătății dorește să coboare acest nivel redefinind centrele de arși ca pe niște structuri care nu mai respectă țintele tehnice și de siguranță a pacientului din recomandările experților. Asta înseamnă că de aici înainte se vor proiecta și operaționaliza centre mai puțin performante dar conforme doar cu noua viziune normativă. Iar, conform estimărilor specialiștilor, ar mai trebui construite încă vreo 2-3 ca să acoperim minimal necesarul de servicii medicale în România. Care este logica antimedică a acestui demers normativ al Ministerului Sănătății?

În loc să ne străduim să aducem realitatea românească la standardele internaționale, această schimbare propune o soluție de compromis care pune în pericol viața pacienților și ne afundă și mai tare în marasm. În același timp, ea reprezintă și un atac la competența echipelor medicale implicate în tratamentul pacienților cu arsuri – competența lor nu e suficientă și nu înlocuiește singură nevoia de infrastructură medicală care să respecte standardele stabilite prin ghiduri internaționale la zi și care să le dea posibilitatea REALĂ de a salva vieți.

Programul cu Banca Mondială finanțează construirea a trei Centre de mari arși, la București - Spitalul „Grigore Alexandrescu”, Timișoara și Târgu Mureș. Termenul de finalizare comunicat era anul 2024. Cum stăm astăzi? Și, mai ales, ce facem între timp?

Deși există un mecanism de transfer internațional, către centre de arși, a cazurilor grave de arsură, Ministerul Sănătății nu apelează la el decât dacă există presiune publică și decide să trateze cazurile deosebit de grave în condiții improprii în țară, în structuri neconforme care ar

trebuie să trateze doar cazuri de complexitate medie. Adică se face în permanență malpraxis. La fel ca la Colectiv.

Prin aceste modificări legislative propuse de Minister, putem întrevedea o "creație" de Centre de arși doar "din pix". Relativizarea unor norme deocamdată obligatorii poate transforma, administrativ, fără respectarea standardelor internaționale, esențiale în îngrijirea pacienților cu arsuri, actualele Unități Funcționale de Arși (structuri cu competență pentru cazuri de complexitate medie) în "Centre" de arși care vor prelua și trata neconform, dar "cu acte în regulă", absolut toate cazurile foarte grave care ar trebui trimise în străinătate pentru a li se da o șansă reală și pentru a nu se comite malpraxis.

Această încercare de coborâre a standardelor prin modificări periculoase ale normativelor în vigoare reprezintă o amenințare reală și directă asupra siguranței pacienților și asupra siguranței publice. Nu trebuie trecut cu vederea faptul că structurile pentru tratarea arsurilor severe fac parte, în orice țară normală, din rețeaua de unități medicale strategice. Un conflict armat, un accident colectiv sau un cutremur catastrofal va produce zeci și sute de arși care trebuie salvați cumva!

Aceste propuneri de schimbare a normativului care organizează astăzi tratarea arsurii fără consultarea prealabilă a Comisiei de Arsuri a Ministerului Sănătății și a societății civile, a reprezentanților pacienților, sunt un pas înapoi în ceea ce privește progresul firav realizat în îngrijirea arsurilor în România în ultimii ani, după tragedia de la Colectiv.

Iancu Eugen, președinte Asociația Colectiv GTG 3010

Narcis Hoge, președinte Asociația „În numele lui Alexandru”

Monica Althamer, director “Spitale publice din bani privați”, Fundatia Metropolis, activist pentru drepturile pacienților

Mihai Grecea, supraviețuitor Colectiv, activist pentru drepturile pacienților cu arsuri severe

Bogdan Molesag, supraviețuitor Colectiv, psihoterapeut

Adrian Albu, supraviețuitor Colectiv, activist pentru drepturile pacienților cu arsuri severe

Tedy Ursuleanu, supraviețuitor Colectiv.